

AHLAK
BİLGİ
ÜRETİM

Köftehor Sözcüğü Üstüne

Selim Önler | ORCID : 0000-0003-4102-4511 | selimonler@halic.edu.tr

Haliç Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı, İstanbul, Türkiye.

ROR ID : <https://ror.org/022xhck05>

Özet

Belli bir sınıfın ya da grubun kendi arasında geliştirdiği yapma bir dil olan argo, sık sık bayağı sözlerle karıştırılmaktadır. Türk dili çalışmalarında argo ile bayağı sözler arasındaki çizgi, henüz, tam olarak çizilememiştir. Farsça 'dövmek, ezmek' anlamlarındaki küften sözcüğünün son sesinin düşmesiyle meydana küfte>köfte sözcüğü gelmektedir. Sonuna geldiği sözcüklere 'yiyecek, içecek' anlamı katan Farsça 'yemek, içmek' anlamındaki hörden sözcüğünün kısaltılarak 'yiyecek, tüketen' anlamındaki hür sözcüğünün eklenmesiyle ortaya 'köfte yiyecek/ezilmiş lokma yiyecek' şeklinde bir anlam çıkmaktadır. Zamanla ise bu sözcüğün anlam alanını değiştirerek argo anlamlar kazandığı görülmektedir. Köftehor sözcüğü bugün anlam alanını büyük oranda değiştirerek günümüz argo sözlüklerinde tanımlanmamaktadır. Argo sayılabilecek bir sözcük olan köftehor, Osmanlı'da bir suç sayılmaktaydı ve her suç gibi bu da cezalandırılmaktaydı. Râsih, "Bülgatü'l-Ahbâb" adlı eserinde köftehor sözcüğünün halk arasında anlamının bilinmeden kullanıldığını söylemektedir. Râsih, bu sözcüğün güfte sözcüğünden galat yoluyla küfte şeklinde söylenegeldiğinden bahsetmektedir. Ona göre bu sözcük aslında sühanhor olmalıdır. Ancak ne yazık ki Râsih'in bu söylediklerini destekleyecek daha fazla tanık elimizde bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Osmanlı, Köftehor, Argo, Küfür, Jargon

Atıf Bilgisi

Önler, Selim. (2024). Köftehor Sözcüğü Üstüne. *Uluslararası Filoloji Bengü*, 4/2, 125-134.<https://doi.org/10.62605/ufb.1570080>

Geliş Tarihi	18.10.2024
Kabul Tarihi	19.11.2024
Yayın Tarihi	30.11.2024
Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Köreleme
Benzerlik Taraması	Yapıldı – intihal.net
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Telif Hakkı ve Lisans	Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.
Etik Beyan	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.
Dizinleme Bilgisi	ERIH PLUS, MLA, ProQuest Ulrich's Periodicals Directory, EBSCO - Central & Eastern European Academic Source (CEEAS), Linguistic Bibliography

**AHLAK
BİLGİ
ÜRETİM**

About the Word Köftehor

Selim Önler | ORCID : 0000-0003-4102-4511 | selimonler@halic.edu.tr

Halic University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Turkish Language and Literature, İstanbul, Turkey.

ROR ID : <https://ror.org/022xhck05>

Abstract

Argot, an artificial language developed by a certain class or group of people among themselves, is often confused with vulgar language. In Turkish language studies, the line between argot and vulgar words has not yet been fully drawn. The word küfte>köfte is formed by the dropping of the final sound of the Persian word küften meaning 'to beat, to crush'. The Persian word hörden meaning 'eating, drinking', which adds the meaning of 'eating, drinking' to the words it comes at the end of, is shortened with the addition of the word hür meaning 'eating, consuming', resulting in the meaning of 'eating meatballs/eating crushed bites'. In time, it is seen that this word has changed its meaning and gained argot meanings. The word köftehor has changed its meaning to a significant extent and is not recognised in today's argot dictionaries. Köftehor, a slang word, was considered a criminal offence in the Ottoman Empire and was punishable like any other offence. In his work "Bülgatü'l-Ahbâb", Râsîh states that the word köftehor is used among the people without knowing its meaning. Râsîh mentions that this word has been pronounced as küfte, a corruption of the word güfte. According to him, this word should actually be sühanhor. Unfortunately, we do not have any more witnesses to support Râsîh's statements.

Keywords

Ottoman, Köftehor, Argot, Slang, Jargon

Citation

Önler, Selim. (2024). About the Word Köftehor. *International Journal of Philology Bengü*, 4/2, 125-134.

<https://doi.org/10.62605/ufb.1570080>

Date of Submission	18.10.2024
Date of Acceptance	19.11.2024
Date of Publication	30.11.2024
Peer-Review	Double anonymized - Two External.
Plagiarism Checks	Yes – intihal.net
Conflict of Interest	The author(s) has no conflict of interest to declare.
Grant Support	The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.
Copyright & Licence	Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0.
Ethical Statement	It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.
Indexing Information	ERIH PLUS, MLA, ProQuest Ulrich's Periodicals Directory, EBSCO - Central & Eastern European Academic Source (CEEAS), Linguistic Bibliography

Giriş

Argoyu günlük yaşamın şiirine benzeten Hayakawa, bundan yaklaşık doksan yıl kadar önce, argonun (İng. slang) insanların yaşam ve yaşamda karşılaştıkları şeyler hakkındaki duygularını canlı bir şekilde etme aracı olduğunu söylemektedir (1941: 193-195). Argo ve bayağılık (İng. vulgarism) olarak adlandırdığımız şeyin, ‘büyük şiir’ ile tamamen aynı ilkeler üzerinde çalıştığı gerçeğinin hiçbir zaman yeterince kabul görmediğini söyleyen Hayakawa, bu gibi ifadelerin üretildiği imgesel sürecin şairlerin şiire ulaştığı süreçle aynı olduğunu söyleyip argoda da - şiirde olduğu gibi- olayları bilimsel açıdan çirkin ama duygusal açıdan etkileyici bir dille görme aşkı aynıdır demektedir (1941: 193-195).

Argo sözcüğünü Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük’te (GTS) Fransızca ‘argot’ya dayandırarak sözcüğün ilk anlamı için “1. Her yerde ve her zaman kullanılmayan veya kullanılmaması gereken, çoklukla eğitimsiz kişilerin söylediği söz veya deyim; 2. Serserilerin, külhanbeylerinin kullandığı söz veya deyim.” açıklamaları vermektedir (URL.1). Kubbealtı Lugatı’nda ise “1. Külhanbeylerin kullandığı ağız, kaba konuşma; 2. Ortak dilden ayrı olarak daha çok kendini gizlemek isteyen belli topluluklar tarafından kullanılan, herkesçe anlaşılmayan, ortak dildeki kelimelere farklı anlamlar yükleyen, mecâzî anlamların önemli bir yer tuttuğu özel dil” (URL.2) anlamları verilmektedir.

Dilbilim Sözlüğü ise *argo* için ‘slang’ karşılığını verip “Farklı biçimde iletişim sağlamak amacıyla, bir grubun, ülkede konuşulan dilin yapısına dayanarak oluşturduğu ve resmi olmayan ortamlarda kullandığı, herkesçe anlaşılmayan, eğretilmeleri bol, kendine özgü sözdağarı ve deyimleri olan özel dil” şeklinde tanımlamaktadır (İmer vd., 2019: 32).

Türkçenin ilk geniş kapsamlı argo sözlüğünü hazırlayan Ferit Devellioğlu, argoyu özel diller sınıfına sokar ve “toplumda belli bir gruba veya sosyal bir sınıfa mahsus olan ve genel dilin koynunda asalak bir kelime hazinesi bulunan konuşma sistemleri” olarak tanımlar (Devellioğlu, 1980). Devellioğlu’na göre gerçek argoyu teklifsiz dil, halk dili ve kaba veya aşağılık dil gibi sınıflardan ayırmak gerekir; çünkü gerçek argo bir sınıfa veya takıma bağlı kişiler tarafından kullanılan ve bu sınıfların ve takımların dışında kalanlar tarafından anlaşılmaması gereken sözcüklerden meydana gelmektedir (Devellioğlu, 1980: 24).

Yine Türk dilinin büyük argo sözlüklerinden birinin yazarı olan Hulki Aktunç, argoyu altı ana gruba ve bunları da on sekiz alana ayırmaktadır¹:

- a. Suç dünyası
 - i. Hırsız, dolandırıcı, yankesici argosu
 - ii. Uyuşturucu argosu
 - iii. Kumar argosu
 - iv. Kabadayı argosu
 - v. Dilenci argosu
- b. Kapalı dünyalar
 - i. Hapishane, tutukevi argosu
 - ii. Yatılı okul, okul argosu
 - iii. Kışla argosu
 - iv. Denizcilik argosu
- c. Azınlık dünyası
 - i. Etnik azınlıklar argosu
 - ii. Göçmen argosu
- d. Cinsel dünya
 - i. Cinsel argo
 - ii. Eşcinsel argosu
 - iii. Fuhuş argosu
- e. Alışveriş dünyası
 - i. Esnaf argosu
 - ii. Şoför argosu
 - iii. Eğlence argosu
- f. Spor dünyası
 - i. Spor argosu (Aktunç, 1998)

¹ Detaylı bilgi için bkz. Aktunç, H. (1998). Türkçenin Büyük Argo Sözlüğü. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları

Bunların yanı sıra Aktunç'un sözlüğünün giriş kısmında Dîvânu Lugâti't-Türk'te geçen ve günümüzde kaba sözler sayılan örnekler de bulunmaktadır (Aktunç, 1998: 17).

Türkçede ve Türk dili çalışmalarında argo ile bayağı söz-sokak ağzı-küfür arasındaki çizgi tam olarak çizilememiştir. Türk dili çalışmalarında *argo* için çoğunlukla *slang* ve *argot* karşılıkları verilmektedir. İnsan, iki sözcükle karşılanan terimleri tek sözcükle karşılayabiliyorsa dilin ekonomi prensibine bağlı olarak tek sözcüğü tercih etme eğilimindedir. Bu da argo sözcüğünün kullanım alanını genişleterek bayağı söz-sokak ağzı-küfür terimlerini de kapsamış olabileceğini akla getiriyor. Argo (*argot*) belli bir sınıf ya da grubun kendi arasında geliştirdiği bir yapma dil, bayağı söz-sokak ağzı-küfür (*slang*) ise halk tarafından kullanılan uygunsuz ve kaba sözlerdir şeklinde özetlenebilir. Argo, jargon, bayağı söz vd. terimlerini burada açıklamaya çalışmak ve bu konuyu tartışmak, bu yazıda ele alınacak asıl konudan uzaklaştıracağı için daha fazla değinilmeyecektir.

1. Köftehor Sözcüğü Hakkında

Farsça 'dövmek, ezmek' anlamlarındaki *kūften* (کوفتن) sözcüğünün son sesinin düşmesiyle meydana gelen *kūfte* > *köfte* sözcüğü ile sonuna geldiği sözcüklere 'yiyen, içen' anlamı katan Farsça 'yemek, içmek' anlamındaki *hōrden* (خوردن) sözcüğünün kısalarak 'yiyen, tüketen' anlamına gelen *hōr* (خور ~ خور) sözcüğünün eklenmesiyle ortaya 'köfte yiyen/ezilmiş lokma yiyen' şeklinde bir anlam çıkmaktadır. Zaman içerisinde bu sözcüğün anlam alanını değiştirerek argo anlamlar kazandığı görülmektedir.

Osmanlı sahasında 'karısının aldatmasına göz yuman, kadın pazarlayan, muhabbet tellalı, pezevenk' gibi anlamlar kazanan sözcük hakkında sözlüklerde şu tanımlar karşımıza çıkmaktadır:

kūfte-hwār: A cuckold, a wittol 'deyyus, boynuzlu' (Steingass); *kūfte-hōr*: Lafazan. (Kâmûs-ı Osmânî); *kūfte-hōr*: Şarlatan, tafra-furûş (Kamus-ı Türki); *kūftehōr*: Mecaz yoluyla şuna buna kadın götüren, lafazan, geveze yerinde kullanılır bir tabirdir. (Pakalın, 1993); *köftehor*: Para karşılığı cinsel birleşmelere aracılık eden kimse. Pezevenk. (Bingölçe, 2011); *köftehor*: Tafrazen (Lehçe-i Osmanî); *köftehor*: Sevgiyle karışık bir azarlama sözü (GTS)

Burhân-ı Katı'da *köftehor* sözcüğüne doğrudan yer verilmez. Onun yerine *hūzî-hvār* maddesinde "köftehor manasıdır ki kaltaban ve pâzeng iradesinde ıstılahtır" şeklinde bir açıklama yer almaktadır.

Lafazan, muhabbet tellalı anlamını kazanan köftehorluk, Osmanlı hukukunda suç kabul edilmekteydi. Buna bağlı olarak da Osmanlı ceza kanununda kendine yer bulmuştur. Osmanlı kanunnamelerinde ve ceza hukunda köftehor kınlığı, köftehor kanlığı, köftehor ergenliği adlarıyla geçen bu ceza, kişinin ekonomik durumuna göre yüz akçe ile otuz akçe arasında değişmekteydi.²

Köftehorluk suçunu Pakalın, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü'nde şu şekilde tanımlıyor:

“Mecaz yoluyla şuna buna kadın götüren adam, lafazan, geveze yerinde kullanılan bir tabirdir. Kanunî Sultan Süleyman Kanunnamesinde (Kanunname-i Âl-i Osman, Tarih-i Osmanî Encümeni mecmuasının ilavesi, sayfa 3) ‘bunun gibi (zina eden) avratı eri kabul eylese köftehor ergenliği yüz akça alına, eğer yoksul olursa elli akça alına ve gayetle fakir olsa kırk ya otuz akça cerime alına’ diye yazılıdır. Ergenlik dul kadının henüz evlenmemiş genç adama vardıkta bekârlık hakkı olarak hediye suretinde verilen para demektir.” (2, 1993).

Osmanlı'da bir suç sayılan köftehorluğun karşılığı olarak alınan köftehor kınlığı ise kanunnamelerde şu şekillerde görülmektedir:

i. Eğer avretin hâli (malı) olub eri kabul eylese, köftehor kınlığı yüz akçe vere; yohsul olur ise elli akçe; gayet fakir olur ise kırk veya otuz akçe cürm alına (Akgündüz, 1993, s. 627); Eğer avretin hali olub eri kabul eylese, köftehor kınlığın yüz akçe vere, yohsul olursa elli akçe, gayet fakir ise kırk ya otuz akçe cürm alına (Akgündüz, 1993: 174).

ii. Eğer avretin malı olsa, eri kabul eylese, köfte-hor kınlığın yüz akçe vere. Yoksul olursa elli akçe; gayet fakir olursa kırk ya otuz akçe cürm alına (Akgündüz, 1990: 348).

iii. Eğer avretin hali (malı) olub eri kabul eylese, köftehor kınlığı yüz akçe vere; yoksul olursa elli akçe; gayet fakir olursa kırk ya otuz akçe alına (Akgündüz, 1990: 40); Eğer avretin hâli olsa eri kabul etse, köftehor kınlığı elli akçe vere; orta hallü olursa otuz akçe vere; fakir olursa yirmi veya onbeş akçe cürüm alına. Eğer zina eden fakir olsa, anun cürmi ergen gibi ola (Akgündüz, 1990: 424).

iv. Eğer avretin hâli (malı) olub eri kabul eylese, köftehor kınlığı yüz akçe vere; yohsul olur ise elli akçe; gayet fakir olur ise otuz akçe veya kırk akçe cürm alına. (Akgündüz, 1992, s. 366)³

Her ne kadar Osmanlı'da köftehorluk bir suç, köftehor ise argo olsa da günümüzde bir sevgi ve hafif alay ifadesi olarak kullanılmaktadır. Güncel

² Detaylı bilgi için; Akgündüz, A. (1990a; 1990b; 1991; 1992a, 1992b; 1993; 1994a; 1994b; 1996; 1998).

³ Kaynak metinde geçen okumalar esas alınmıştır.

Türkçe Sözlük'te ünlem ve teklifsiz konuşmada etiketleriyle “Sevgiyle karışık bir azarlama sözü” (URL.3); Kubbealtı Lugatı'nda ise sevgiyle karışık tatlı bir sitem ve azarlama sözü anlamı verilmektedir. Kubbealtı'nda TDK GTS'deki anlamın yanı sıra “2. Şarlatan, yüzsüz; 3. Kadın pazarlayan kimse” (URL.4) anlamları da verilmektedir. Günümüzde buna benzer kullanımlar sadece köftehor sözcüğüyle sınırlı değil. Seni gidi seni yapısındaki gidi ‘pezevenk’ sözcüğü de geçmişte hakaret ve küfür olarak kullanılmasına rağmen günümüzde sevgiyle karışık bir azarlama sözü haline gelmiştir. Bu örnekler eşekoğlueşek, köpoğluköpek vs. şeklinde çoğaltılabilir.

Görülmektedir ki Osmanlı sahası sözlüklerinde kötü anlamda kullanılan bu sözcük, günümüze gelindikçe anlamını iyileştirmiş ve kötü anlamını hemen hemen tamamen kaybetmiştir. Hatta günümüzdeki argo sözlüklerinde köftehor sözcüğü tanıklanmamaktadır.

Anlamın evrimini göndergenin evrimi, kökensel nedenliliğin bulanıklaşması, toplumsal katmanlaşma, bulanıklaşma ve yanlış kökenleme olarak dört başlıkta ele alan Guiraud, yeni terimler yaratmadığında var olan sözcüklerin içeriklerinin değiştiğini belirtir (Guiraud, 1984, s. 68). Bir sözcük, bir çevreden başka çevreye geçerken anlamını değiştirir. Bu aktarım çift yönlü olabilir. Özel bir sözcük toplumun tamamı tarafından kabul edilebilirken genel bir sözcük ise daha özel bir bağlam kazanabilir. Bunun sonucunda da sözcük özelleşir ya da genelleşir (Guiraud, 1984, s. 70). Köftehor sözcüğünde gördüğümüz değişme de tam olarak böyledir. Genel bir anlamda kullanılan birleşik sözcük, daha sonrasında var olacağı sahaya geçtiğinde anlamını özelleştirmektedir.

2. Köftehor Sözcüğünün Kökeni Hakkında Bir Görüş

Her ne kadar köftehor sözcüğünün nasıl lafazan anlamını kazandığını tespit edemiyor olsak da Balıkesirli Râsih'in yazdıkları, köftehor sözcüğünün kökeni hakkında ipucu vermektedir:

“^{84b/14}kūfteḥ^{vār} lafzı daḥı ki ¹⁴ekşer nās ma^ʿ nāsın bilmeyüp ḥılāl-i mülākātda yek-diger āḥere ¹⁵be hey kūfteḥ^{vār} dēyü söyleyegelmışdür ke-ennahu sâbıkan bir âlüfte ¹⁶mel^ʿ üne-rü ḥasebiyle mülākāt üzere mu^ʿ arazaları olup ¹⁷zevcine ihânet ve nisbet ve rağmen ve ḥıyânet bir ecnebîden ḥâşıl ¹⁸êdügi veled-i zinâsınıḡ vilâdeti ʿ aḡabinde sâḡıta olan ¹⁹muḡḡa-i necise ve baż^ʿ a-i ma^ʿ rüfesi türkce aḡa ʿ amme beyninde ²⁰şoḡ dêrler ol laḡm-ı murdârını sâ^ʿ ir lüḡuma ḡalt ile kūfte ²¹êdüp yêdirmiş olup ḡâlâ ol ma^ʿ nâdan bi^ʿ l-ḡaşd murâd ²²olunmuş kinâye bir isti^ʿ âre-i nâ-be-hencâr ve ḡuftâr-ı nâ-hem-vâr ola ammâ ²³mü^ʿ ellif-i faḡîriḡ

vicdānınca güyā küfteḥ^{vār} güfteden ya‘nī sözden ²⁴ğalaṭ olunup ḥalṭ kelāmından nāṣī küfteḥ^{vār} vaṣf-ı terkibi ²⁵olup meṣelā ṣuḥan-ḥ^{vār} demek yerine olmuş ola ḡalaṭāt-ı ^{85a/1}cehele fārsda bulunur sözlerden olması münāsib görünür”

Râsih’e göre halk sözcüğün gerçek anlamını bilmeden, birbirleriyle konuşurken ‘köftehor’ şeklinde hitap etmektedir. Halbuki bu sözcük, vaktizamanında, hanımına bir gayrimüslim kadın ile ihaneti sonucu dünyaya gelen çocuğun doğumunun ardından Türkçede *soḡ* (plasenta, oğlan sonu, döl eşi, döl yatağı, oğlan eşi, meşime) dedikleri murdar eti başka etlerle köfte yapıp (dövüp, karıştırıp) yedirmesidir. Ve o zamanlarda da sözcüğün bu anlamı kastedilerek yapılan uygunsuz bir benzetme olduğunu söylemektedir. Yine Râsih’e göre, köftehor sözcüğü aslında *güfte* “söz, söylenmiş” sözcüğünden galattır. Aslında *güfte* olması gereken sözcük Farsçadaki fonetik olarak benzer olan *küfte* sözcüğüyle karıştırılmıştır. Böylece *sühanhor* “söz yiyen, söz yiyici” olması gerekirken köftehor şeklinde kullanılagelmiştir.

Râsih’in verdiği bu bilgilerin ne kadar doğru olduğu tartışmalıdır. Ancak *güfte* كفته sözcüğünün *küfte* كوفته ile karıştırılmış olması, köftehor sözcüğüne yüklenen anlam da düşünüldüğünde, oldukça olası görünmektedir.

Sonuç

‘Köfte yiyen’ anlamına gelen *köftehor* sözcüğü, zamanla ‘muhabbet tellalı ve boynuzlu (erkek)’ anlamlarını kazanmış, zaman içinde bir suç olarak ceza hukukunda da kendisine yer bulmuştur. Ancak bu anlamları nasıl kazandığı konusu açık değildir. Râsih’in sözcük hakkında yaptığı yorumlar her ne kadar akla yatkın görünse de başka tanıklarla desteklenmeye muhtaçtır. Günümüze gelindiğinde ise bu sözcüğün artık argo anlamından neredeyse tamamen sıyrıldığı, argo sözlüklerinde kendine yer bulamadığı hatta bir sevgiyle karışık azarlama sözcüğü olarak kullanıldığı görülmektedir.

İncelenen tanımlardan da anlaşıldığı üzere argo, jargon ve bayağı söz arasındaki ayrımlar kesin bir şekilde henüz ortaya konamamıştır. Gerek argonun çoğu zaman bayağı sözlerle karıştırılıyor oluşu ve bayağı sözlerin toplumda hoş karşılanmaması ve bir tabu gibi görülmesi sebebiyle gerekse argo ile bayağı sözlerin ayırdının tam olarak yapılamamış olması Türk dili çalışmalarında bu alanda halen büyük bir boşluğu oluşturmaktadır. Bu konuyla ilgili bilimsel çalışmaların artması gerekliliği ortadadır.

Kaynakça

- Ahmed Vefik Paşa (2000). *Lehce-i Osmânî* (haz. Recep Toparlı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Akar, A. (2014). Türk Sözlükbiliminde Tanımsız Bir Alan: Sövgü Sözleri, *Dil Araştırmaları*, 14, 27-33.
- Akgündüz, A. (1990). *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri* (C. I). İstanbul: Fey Vakfi Yayınları.
- Akgündüz, A. (1990). *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri* (C. II). İstanbul: Fey Vakfi Yayınları.
- Akgündüz, A. (1991). *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri* (C. III). İstanbul: Fey Vakfi Yayınları.
- Akgündüz, A. (1992). *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri* (C. IV). İstanbul: Fey Vakfi Yayınları.
- Akgündüz, A. (1992). *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri Tahlilleri* (C. V). İstanbul: Fey Vakfi Yayınları.
- Akgündüz, A. (1993). *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri* (C. VI/II). İstanbul: Fey Vakfi Yayınları.
- Akgündüz, A. (1994). *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri* (C. VII/I). İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfi Yayınları.
- Akgündüz, A. (1994). *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri* (C. VIII/1). İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfi Yayınları.
- Akgündüz, A. (1996). *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri* (C. IX). İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfi Yayınları.
- Aktunç, H. (1998). *Türkçenin Büyük Argo Sözlüğü*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Bingölçe, F. (2001). *Kadın Argosu*. İstanbul: Metis Yayıncılık.
- Bingölçe, F. (2011). *Osmanlı Argosu Sözlüğü*. Ankara: Altüst Yayınları.
- Çiftçi, M. (2006). Argonun Niteliği ve Argoya Bakış Açımız, *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 2, 297-301.
- Devellioğlu, F. (1980). *Türk Argosu*. Ankara: Aydın Kitabevi.
- Guiraud, P. (1984). *Anlambilim* (çev. Berke Vardar). Ankara: Kuzey Yayınları.
- Hayakawa, S. I. (1941). *Language In Action*. New York: Harcourt, Brace and Company
- Imber, C. (2017). Osmanlı Hukukunda Zina (çev. Muharrem Midilli), *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, 29, 505-538.
- İmer, K., Kocaman, A. ve Özsoy, A. S. (2019). *Dilbilim Sözlüğü*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Koç, A. (2002). Türk Kültüründe. Argo Emine Gürsoy-Naskali, Gülden Sağol (Ed.), *Argoda Kadın* (s. 103-115). Haarlem: Sota Yayınları.
- Mehmed Salâhî (2023). *Kâmûs-ı Osmânî* (haz. Kudret Ayşe Yılmaz). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Mütercim Âsım Efendi (2009). *Burhân-ı Katı* (haz. Mürsel Öztürk, Derya Örs). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Önler, S. (2021). Balıkesirli Râsih Ahmed Bey-Bülğatü'l-Ahbâb (Metin-Dil İncelemesi-Sözlük) (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Önler, Z. (2019). *Tarihsel Tıp Metinleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Pakalın, M. Z. (1993). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü* (C. 3). İstanbul:

Milli Eğitim Basımevi.

Razuvajeva, O. (2009). Bir Sosyal, Dilbilimsel ve Semiyotik Fenomen Olarak Türkçede Argo, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8(1), 299-316.

Steingass, F. (1963). A Comprehensive Persian-English Dictionary. London: Routledge&Kegan Paul Limited.

Şemseddin Sami (2010). Kamus-ı Türkî (haz. Paşa Yavuzarslan). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Yakut, E. (2011). Tanzimat Dönemi'nden Önce Osmanlı Hukuku'nda Evlilik Dışı İlişkilere Verilen Cezalar, Kebikeç, 31, 261-274.

URL.1 Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr>, Erişim Tarihi: 14.10.2024

URL.2 Kubbealtı Lugatı, <https://lugatim.com>, Erişim tarihi: 14.10.2024

URL.3 Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr>, Erişim tarihi: 14.10.2024

URL.4 Kubbealtı Lugatı, <https://lugatim.com>, Erişim tarihi: 14.10.2024)